

Antic Ajuntament

Santa Eugènia de Berga

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Nucli de Santa Eugènia
Emplaçament Plaça Major, 1. 08507 Santa Eugènia de Berga.

Coordenades:

Latitud: 41.9004
Longitud: 2.28297
UTM Est (X): 440525
UTM Nord (Y): 4638966

Classificació

Número de fitxa 08246-103
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern
Segle XIV-XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Santa Eugènia. Plaça Major, n.1. 08507 Santa Eugènia de Berga.
Autoria de la fitxa Anna M. Gómez Bach
Data de registre de la fitxa: dl., 17/04/2006 - 02:00

Descripció

Edifici construït amb una paret mitgera i fent angle amb el carrer Canigó i el Carrer del Mig o del Pare Solà. Aquesta estructura presenta una organització amb planta primer pis i golfes; amb la façana oberta a la Plaça

Major amb una obertura central a mode de porta principal, unes obertures al primer pis ordenades per una finestra multipartida i un rellotge en la mateixa façana principal.. La coberta amb teula aràbiga és de doble vessant, i en el cos central es conserven diversos esgrafiats amb motius geomètrics. Al pis inferior, actualment és punt de reunió de les diverses entitats de Santa Eugènia mentre que el primer pis havia estat casa del mestre i aula de l'escola pública per a nens i les golfes, per a les nenes.

Observacions:

A l'arxiu consta tota la documentació dels grups municipals des del 1848, a excepció del període de la Tercera Guerra Carlina i la II República.

Història

No es té constància que hi hagués una casa on la batllia de Santa Eugènia, documentada des del 1395 junt amb Vilalleons, tingués seu en municipi. Les reunions comunitàries tenien lloc a la Plaça Reial de l'Omeda mentre que les que afectaven només els santaeugenienecs es feien davant l'església parroquial, a l'indret conegut com a Fossar Xic. Al 1843, quan els termes de Santa Eugènia i Vilalleons es van separar, es té notícia que el consistori es reunia a la capella de Sant Nicolau del Gener. Aquesta situació va perdurar fins al 1853, quan les reunions es van passar a celebrar en una casa, propietat del bisbat de Vic, que hi havia al carrer Pare Solà (local de l'ajuntament). El bisbe de Vic, Josep Morgades, va vendre d'immoble a l'ajuntament el 3 de maig de 1892. A mitjan segle XX les dependències municipals es van traslladar a l'immoble que va servir d'escola nacional, fins al 1994, fins el 5 de setembre de 1994 quan es va inaugurar l'actual casa de la vila. No es té notícia d'una escola pública a Santa Eugènia fins el 1789, quan el comú de Santa Eugènia i Vilalleons va destinar 40 rals per pagar el mestre de minyons; però no sabem on estava situada l'escola. Al costat d'una possible escola entorn la parròquia també hi havia, des del segle XVIII, seminaristes o estudiants de capellà que ensenyaven als nois de les cases de pagès a canvi de menjar i allotjament, ben documentat en el llibre de compliment pasqual de 1826. A principi de segle XIX funcionava una escola de tipus liberal; a l'any 1836, el mestre era Josep Giró, i vivia a la casa del mestre. Com assenyalava Madoz "tiene escuela de instrucción primaria, asistida por unos 44 alumnos y dotada por los fondos del común con 535 reales y 10 maravedises". Al 1890, en el decurs d'una inspecció, es documentà un alt absentisme a causa de que a partir de 1886 s'havia posat en funcionament l'escola privada de noies de les Germanes Dominiques, i a partir de l'agost del 1890, de l'escola parroquial de nois, que eren gratuïtes. Al 1906 sembla que l'escola nacional estava en un estat d'abandonament. I tot i que la junta local d'ensenyament la considerava d'inútil permanència, l'escola no es va tancar. Un informe del 1911, la mestra Clotilde Abelló, deia que les condicions higièniques del local deixaven molt a desitjar i el fet que l'escola estigués sota teulada provocava que els joves passessin del calor al fred extrem; el local era de reduïdes dimensions i amb poca llum natural, a més tenien poc material escolar. Al març de 1918 l'inspector d'ensenyament va manifestar que l'escola pública continuava funcionant sota mínims. Després de la dictadura de Primo de Rivera (1923) i amb la II República es va crear l'Escola Nacional Pública el 13 de juliol de 1931. Gràcies a una estadística d'ensenyament del 1932 es coneix que l'escola tenia mobiliari modern. També funcionava l'escola privada de nens a Can Gil i la de noies a les germanes dominiques. L'esclat de la Guerra Civil al 1936 no va comportar que l'educació quedés desatesa ja que en una mateixa aula es feien classes mixtes. I a partir del 1939 s'imposà un nou règim polític que propugnava una escola estatal, disciplinària i anticatalana. Al 1944 aquesta escola tenia 54 alumnes. Als anys 50 i 60 del segle XX hi hagué un fort rellançament en tots els camps. L'edifici escolar va ser objecte de contínues reformes; el 1957 es van aterrar envans, establir el servei higiènic i obrir una finestra; i a pis superior o golfes, on hi havia les noies, es varen tapar les obertures del sostre. Al 1959 es van fer obres en general. Quan l'escola privada de noies va tancar al 1960 aleshores es van traslladar. L'escola de nois continuà en el mateix immoble fins als anys 70, es van fer diverses reformes provisionals tot esperant la construcció d'un nou

edifici, que es va inaugurar al 1983, com Escola pública Jacint Verdaguer. L'edifici va quedar a mans de l'ajuntament esdevenint magatzem i seu d'entitats, fins a dia d'avui.

Bibliografia

DALMAU, A. (1997). Aspectes per a una història del segle XX. A PLADEVALL, A. Santa Eugènia de Berga. Història i vida d'un vell poble osonenc. Ajuntament de Santa Eugènia de Berga. Ed. Eumo. Vic: 189 i ss.

